

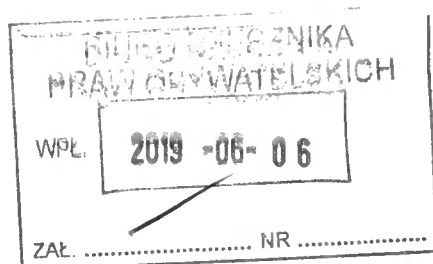

DWOIP-I.053.7.2019

Warszawa, 4 czerwca 2019 r.

RPW/34331/2019 P
Data: 2019-06-06

Pan

Adam Bodnar

Rzecznik Praw Obywatelskich

W nawiązaniu do Raportu Przedstawicieli Krajowego Mechanizmu Prewencji Tortur z wizytacji Krajowego Ośrodka Zapobiegania Zachowaniom Dysocjalnym w Gostyninie z dnia 5 kwietnia 2019 roku, przekazanego do wiadomości przy piśmie z dnia 5 kwietnia 2019 roku sygn. KMP.574.1.2019.JZ, uprzejmie przedstawiam stanowisko odnoszące się do zagadnień skierowanych do Ministra Sprawiedliwości w punkcie III rozdziału 6 raportu.

Ministerstwo Sprawiedliwości od dnia wejścia w życie ustawy z dnia 22 listopada 2013 r. *o postępowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi stwarzających zagrożenie życia, zdrowia lub wolności seksualnej innych osób* (Dz. U. 2014, poz. 24 z późn. zm., dalej: *ustawa*), monitoruje sprawy sądowe wszczęte na wniosek dyrektora zakładu karnego o uznanie osoby, o której mowa w art. 1 pkt 1 *ustawy* za osobę stwarzającą zagrożenie oraz o zastosowanie przewidzianych w niej środków. W ramach czynności z zakresu nadzoru nad działalnością administracyjną sądów, w celu analizy i oceny prawidłowości oraz skuteczności wykonywania przez prezesów wewnętrznego nadzoru administracyjnego nad postępowaniami prowadzonymi w trybie *ustawy*, na bieżąco pozyskiwane są informacje od prezesów sądów apelacyjnych i okręgowych oraz dokonywana jest ich szczegółowa analiza. Prezesi sądów apelacyjnych zobligowani zostali pismem z dnia 30 stycznia 2015 r. do objęcia osobistym nadzorem wszystkich postępowań w tych sprawach, przedstawiania informacji o podjętych bądź planowanych czynnościach nadzorczych w celu zapewnienia sprawnego i terminowego ich rozpoznania, a nadto do nadsyłania w terminach miesięcznych szczegółowych informacji dotyczących stanu zaawansowania poszczególnych postępowań,

a w wybranych sprawach także na bieżąco informacji o każdej podjętej czynności procesowej.

W ramach prowadzonych czynności analizowane są informacje obrazujące czas trwania postępowań oraz ich sprawność i skuteczność, głównie w kontekście oceny podejmowanych bądź planowanych przez prezesów sądów czynności nadzorczych oraz ich efektów.

Istotne znaczenie dla sprawności postępowań sądowych w przedmiotowych sprawach mają kwestie związane z obligatoryjnym, zgodnie z art. 11 *ustawy*, przeprowadzeniem dowodu z opinii dwóch biegłych lekarzy psychiatrów, w przypadku osób z zaburzeniami osobowości ponadto biegłego psychologa, a w sprawach osób z zaburzeniami preferencji seksualnych także biegłego lekarza seksuologa lub certyfikowanego psychologa seksuologa, w celu ustalenia, czy osoba, której dotyczy wnioski, wykazuje zaburzenia. Skompletowanie zespołu biegłych niekiedy napotyka znaczne trudności i wydłuża czas postępowania.

W związku z pojawiającymi się problemami uniemożliwiającymi sprawne rozpoznanie przez sądy złożonych wniosków, prezesi poszczególnych sądów podjęli stosowne czynności nadzorcze w celu wyeliminowania niekorzystnych zjawisk. Dotychczasowa praktyka orzecznicza nie świadczy o występowaniu problemów o charakterze systemowym, a jedynie o nieprawidłowościach występujących w poszczególnych postępowaniach. Ich uniknięcie jest możliwe w ramach nadzoru sprawowanego przez prezesów sądów. Dlatego też, w przypadku zastrzeżeń co do sprawności postępowania, kierowane są na bieżąco do właściwych Prezesów Sądów Apelacyjnych pisma nadzorcze przypominające o obowiązku sprawowania nadzoru administracyjnego nad sprawnością postępowań w przedmiotowych sprawach oraz wskazania działań podjętych w ramach nadzoru dla zapewnienia sprawnego rozpoznawania spraw z wniosków dyrektorów jednostek penitencjarnych.

Dyrektor Generalny Służby Więziennej, został powiadomiony o dostrzeżonej przez sądy praktyce zbyt późnego składania wniosków przez dyrektorów zakładów karnych, co skutkowało wydaniem przez niego polecenia podejmowania konkretnych działań, zmierzających do zapewnienia szybkiego i sprawnego przeprowadzenia postępowań prowadzonych na podstawie ustawy ze strony dyrektorów zakładów karnych, w tym do składania stosownych wniosków nie później, niż osiem miesięcy przed planowanym zakończeniem odbywania kary pozbawienia wolności przez osobę skazaną. Terminowość składania wniosków podlega stałemu monitorowaniu. Poszczególne sprawy, w których instrukcyjny termin nie był zachowany poddawano analizie, w celu określenia i ewentualnego

wyeliminowania przyczyn niezachowania wskazanego w poleceniu terminu. Pismem do Dyrektora Generalnego Służby Więziennej z dnia 13 listopada 2018 roku w sprawie DWOiP-I-510-13/18, Ministerstwo Sprawiedliwości, po kolejnej analizie, wskazując na konkretne przypadki postępowań, w których wnioski złożone zostały w terminie krótszym od 8 miesięcy przed zakończeniem odbywania kary, podkreśliło konieczność kontroli stosowania się do polecenia Dyrektora Generalnego. O wdrożeniu stosownych zaleceń Dyrektor Generalny poinformował szczegółowo w piśmie z dnia 2 stycznia 2019 roku.

Z uwagi na treść przedmiotowego raportu, dodatkowo, pismem z dnia 26 kwietnia 2019 roku Dyrektor Generalny Służby Więziennej, w odpowiedzi na pismo Ministerstwa Sprawiedliwości z dnia 12 kwietnia 2019 roku podkreślił, iż kwestie dotyczące osób objętych *ustawą*, są szczegółowo omawiane na odprawach Dyrektora Biura Informacji i Statystyki Centralnego Zarządu Służby Więziennej z kierownikami działów ewidencji oraz specjalistami odpowiedzialnymi w okręgowych inspektoratach Służby Więziennej za zagadnienia ewidencyjne i transportowanie skazanych. Podobnie funkcjonariusze i pracownicy Biura Penitencjarnego Centralnego Zarządu Służby Więziennej permanentnie monitorują kwestie związane ze składaniem wniosków dotyczących uznania za osobę stwarzającą zagrożenie w rozumieniu *ustawy*. Z zebranych informacji wynika, iż kwestie związane z opóźnieniem w składaniu wniosków wynikają głównie z przyczyn niezależnych od dyrektorów jednostek penitencjarnych. Problematyka związana z *ustawą* jest stale obecna i jej waga jest podkreślana w trakcie odpraw, zarówno Dyrektora Generalnego z Dyrektorami Okręgowymi Służby Więziennej, jak i odpraw Dyrektora Biura Penitencjarnego z kierownikami działów penitencjarnych i terapeutycznych. Na dzień 22 maja 2019 r. została zaplanowana odprawa dyrektora Biura Penitencjarnego z kierownikami działów terapeutycznych i Ośrodków Diagnostycznych, w celu ponownego pozostaną przypomnienia zaleceń dotyczące m.in. terminów związanych z praktycznym stosowaniem *ustawy z dnia 22 listopada 2013 r., o postępowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi stwarzających zagrożenie życia, zdrowia lub wolności seksualnej innych osób*.

Także kwestie prawidłowości regulacji prawnych zawartych w przedmiotowej ustawie pozostają w stałym zainteresowaniu Ministerstwa. W efekcie, pierwsze czynności związane z rozpoznaniem i ewentualną likwidacją „luk” w ustawie, zwłaszcza w aspekcie prawidłowego zabezpieczenia wniosku o uznanie osoby za stwarzającą zagrożenie w rozumieniu *ustawy*, zostały przeprowadzone jeszcze przed wydaniem przez Sąd Najwyższy uchwały z dnia 30 stycznia 2019 roku wydanej w sprawie III CZP 75/18, w której Sąd Najwyższy wykluczył udzielenie zabezpieczenia przez umieszczenie osoby, której

postępowanie dotyczy, w Krajowym Ośrodku Zapobiegania Zachowaniom Dysocjalnym w obecnym stanie prawnym.

Pomimo, iż cytowana uchwała nie ma mocy zasady prawnej, trwają już prace wewnątrzresortowe związane z przyjęciem stosownych regulacji. Ich złożony charakter wynika z faktu, iż mają one obejmować zarówno szeroko postrzeganą instytucję zabezpieczenia przedmiotowego wniosku, jak i wyjątkową sytuację procesową, jaka ma miejsce w przypadku, uchylenia przez Sąd Najwyższy prawomocnego postanowienia o umieszczeniu uczestnika w Krajowym Ośrodku Zapobiegania Zachowaniom Dysocjalnym w Gostyninie w sytuacji, gdy uczestnik przebywa już w Ośrodku.

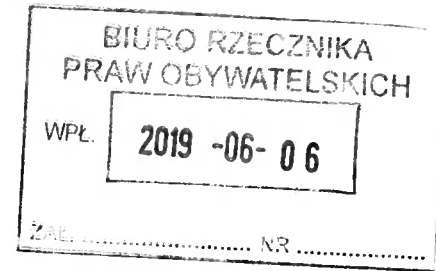
**SEKRETARZ STANU
w Ministerstwie Sprawiedliwości**

Patryk Jaki

MINISTERSTWO SPRAWIEDLIWOŚCI

www.ms.gov.pl

Departament Wykonania Orzeczeń i Probacji
Ministerstwo Sprawiedliwości
Al. Ujazdowskie 11, 00-950 Warszawa P-33

DWOiP-I.053.7.2019

275852 2019-06-05 03 POLECONA ZPO

273253

Adam Bodnar
Rzecznik Praw Obywatelskich
ul. al. Solidarności 77
00-090 Warszawa

2019-06-05